

SƏİDƏ ABBASOVA
filologiya elmləri namizədi

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEVİN SİYASİ KURSU

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının milli sərvətidir. Aforizmə çevrilmiş bu ifadə Heydər Əliyev şəxsiyyətinə verilmiş ən lakonik və düzgün qiyməti əks etdirir. O, xalqa və Vətənə sonsuz sevgisi, dövlətçiliyə hədsiz sədaqəti ilə indiki və gələcək nəsillərə örnək ola biləcək bir fəaliyyət nümunəsi, ölkəmizin davamlı inkişafının uzunömürlüyünü təmin edən təkmil irs, siyasi məktəb miras qoymuşdur. Bu irsin ən görkəmli nümayəndəsi, Heydər Əliyev siyasi məktəbinin layiqli təmsilçisi cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan son 5 il ərzində milli intibahın şərəfli mərhələsini yaşayır.

Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmləndirilməsi və inkişafı naminə misilsiz fəaliyyətində Prezident İlham Əliyev varislik, novatorluq və dinamizm prinsiplərinə sadıqlıq nümayiş etdirir. Bütün bunlar, əslində Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan tarixinə yeni missiya ilə qədəm qoyduğunu təsdiqləyir. Bu missiyanın fəlsəfəsi 13 il əvvəl «Əsl siyasət konkret, real iş görməkdən ibarətdir» deyərək ictimai fəaliyyətə başlayan cənab İlham Əliyevin 4 il öncə söylədiyi «Mən hər bir Azərbaycan vətəndaşının prezidenti olacağam, hər bir Azərbaycan vətəndaşının qayğı və problemlərinin həlli yolunda bütün bacarıq və qabiliyyətimi əsirgəməyəcəyəm» fikirləri ilə real məzmun kəsb etməyə başladı. Bəs bu məzmun nələri ehtiva edir və hansı konkret nəticələri ilə xarakterizə olunur?

Bu suala cavab vermək üçün cənab İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin keçən 5 ilinin leytmotivini təşkil edən və mühüm vəzifələr və onların uğurla yerinə yetirilməsinin real mənzərəsi ilə tanış olmaq kifayətdir.

Prezident İlham Əliyevin dövlətçiliyimiz tarixində yeni missiyasının həll etməli olduğu vəzifələr aşağıdakılardan ibarətdir (1, s.61).

Azərbaycanda bir çadır şəhərciyi belə qalmayacaq, məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin təşkili əsas məsələ olacaq, yoxsulluğun aradan qaldırılması üçün daha səmərəli tədbirlər görülməli; 600 min yeni iş yerinin açılması istiqamətində qısa zamanda real nəticələr əldə olunacaq; regionların iqtisadi inkişafı və aqrar islahatların ikinci mərhələsi ilə bağlı dövlət proqramları hazırlanacaq; sahibkarlığa dövlət qayğısı artırılacaq, transmilli layihələr çərçivəsində ölkənin yeni infrastrukturunun yaradılmasına nail olunacaq və s.

Dövlət başçısı İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin 5 ili ərzində sadalanan bütün istiqamətlər üzrə nəzərəcarpacaq nailiyyətlər əldə olunubdur: 620 min yeni iş yerinin açılması, neft gəlirlərindən istifadə olunmaqla qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi, sahibkarlığın inkişafına əlverişli şəraitin yaradılması, əhalinin aztəminatlı hissəsinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, hər bir ailə üçün rifahın və təhlükəsizliyin təmin edilməsi, dövlət strukturlarının işinin səmərəli, dünya standartlarına uyğun şəkildə qurulması, rəhbər işçilərin məsuliyyətinin artırılması, milli birliyin və həmrəyliyin möhkəmləndirilməsi, beynəlxalq standartlara cavab verən demokratik parlament seçkilərinin keçirilməsi, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüquq prinsiplərinə uyğun, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinə imkan verən müstəqil xarici siyasət yeridilməsi, Avropa və dünya strukturlarına inteqrasiyanın davam etdirilməsi bu günün reallığıdır.

2003-cü ildən başlayaraq Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda yeni iqtisadi siyasət strategiyası həyata keçirilir. Təsədüfi deyil ki, dövlət başçısının prezi-

dentlik fəaliyyətində verdiyi ilk fərmanlar da məhz sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi tədbirləri və regionların sosial-iqtisadi inkişafı haqqında olubdur. Bu kompleks proqramların icrası daim dövlət başçısının şəxsi nəzarəti altında olmuşdur. Prezidentin bölgələrə müntəzəm səfərləri, yerlərdə sosial-iqtisadi vəziyyətlə hərtərəfli tanış olması, əhali ilə görüşləri, regionların inkişafı, yoxsulluğun azaldılması ilə bağlı müəyyən edilmiş strateji proqramlar üzrə tapşırıqların yerinə yetirilməsi barədə konkret qərarlar verməsi artıq ənənəyə çevrilmişdir.

Bu ənənənin gətirdiyi iqtisadi dividendlər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə oktyabrın 22-də Prezident Sarayında Nazirlər Kabinetinin bu ilin doqquz ayında sosial-iqtisadi inkişafın yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında rəsmən qeyd olunmuşdur. Dövlətimizin başçısı giriş nitqində bildirmişdir ki, ölkənin inkişafında müsbət dinamika yenə də özünü göstərir. Bu ilin 9 ayında iqtisadi artım 27 dəfə olmuşdur. Əhalinin pul gəlirləri 40 faiz, adambaşına gəlirlər isə 38 faizdən çox artmışdır. Prezident İlham Əliyev xüsusi olaraq qeyd etmişdir ki, ölkədə sosial məsələlərin həlli istiqamətində mühüm addımlar atılır. Azərbaycanda artıq orta əmək haqqı 230 dollar səviyyəsindədir (3, s.86).

Azərbaycan Prezidentinin apardığı uğurlu siyasət nəticəsində cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ölkənin əsas makroiqtisadi göstəriciləri olaraq ümumi daxili məhsul 2006-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 27,1 faiz artmışdır. 2006-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə cari ilin 9 ayında ölkədə adambaşına düşən daxili məhsul istehsalı 25,6 faiz artaraq 1966 manat və ya 2282 ABŞ dolları səviyyəsinə çatdırılmışdır. Əhalinin rifah halının, onun maddi təminatının yaxşılaşdırılması sahəsində aparılan sosial-iqtisadi siyasətin nəticəsində 2007-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 2006-cı ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə orta aylıq əmək haqqı 28,2 faiz artmışdır.

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilən və elmi əsaslara söykənən neft strategiyasının həyata keçirilməsi hazırda cənab İlham Əliyevin iqtisadi siyasətinin əsas istiqamətlərindən birini təşkil edir (2).

Heydər Əliyevin adını daşıyan və tarixə ümummilli liderimizin tək Azərbaycana deyil, həmçinin bölgənin digər dövlətlərinə və xalqlarına böyük töhfəsi kimi həkk edilən Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac boru kəmərinin istismara verilməsi cənab İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin 5 ilinin ən mühüm nailiyyətlərindən biri kimi dəyərləndirmək olar.

Qarşıdan 20 il ərzində bu kəmərlə vasitəsilə nəql ediləcək Azərbaycan neftindən dövlət büdcəmizə 140 milyard ABŞ dollarından artıq əlavə maliyyə vəsait gələcək. Bundan başqa, Azərbaycan tranzit ölkəsi hesab olunur və öz neftindən başqa Qazaxıstan neftinin də Avropa bazarlarına ötürülməsindən 100 milyonlarla dollar qazanc əldə ediləcəkdir. Qeyd etmək lazımdır ki, bu gün Qazaxıstan və Türkmənistan qazını Azərbaycan vasitəsilə Avropa bazarlarına çıxaracaq tranzit qaz kəmərinin çəkilişi müzakirə mövzudur. Hazırda Avropa və Rusiya arasında müşahidə olunan qaz münaqişəsini nəzərə alsaq, bu kəmərin reallaşması Azərbaycanın tranzit ölkəsi kimi əhəmiyyətini və gəlirlərini dəfələrlə artıracaqdır (4, s.216).

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin qeyd etdiyi əsas məsələlərdən biri də beynəlxalq neft və qaz kəmərlərinin Cənubi Qafqazda sülhün, əmin-amanlığın, təhlükəsizliyin təminatçısı olacağı ilə bağlı idi. Artıq bu məsələ də cənab İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin 4 ili ərzində öz həllini tapmaqdadır. Əslində bu kəmərlər yalnız Cənubi Qafqazın, Türkiyənin deyil, bütün Avropanın enerji təhlükəsizliyini təmin etməyə imkan verir. Odur ki, kəmərlərin qorunması, tranzit ölkələrdə təhlükəsizliyin təmin olunması artıq yalnız bu ölkələrin (Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə) daxili işi olmayıb, Avropanın, daha geniş mənada isə bütün dünyanın problemi.

Bundan savayı, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və dəstəyi ilə son iki il ərzində aparılmış danışıqların və keçirilmiş görüşlərin nəticəsi olaraq, regionda çox böyük və tarixi əhəmiyyət kəsb edən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsinin həyata keçirilməsi prosesinə başlanılmış, Türkiyə ərazisində tikinti işlərini aparacaq podratçı şirkət müəyyənləşdirilmişdir. Tikinti işlərinə noyabr ayında başlanılması nəzərdə tutulubdur. Tikinti işləri iki il yarım müddətinə başa çatdırılacaqdır. Bu layihənin reallaşması üçün nəzərdə tutulan 420 milyon dollar vəsaitin 215-i Türkiyənin, 205-i isə Gürcüstanın payına düşür. Azərbaycan dəmir yolunun Gürcüstandan keçən hissəsinin tikintisinə 220 milyon ABŞ dolları həcmində kredit ayırmış, kreditin 40 milyon həcmində olan birinci hissəsi artıq verilmişdir. İlk vaxtlar illik yük buraxılışı 5 milyon ton olacaq dəmir yolu üç ildən sonra 10-15 milyon ton, tam gücü ilə işlənməyə başlayanda isə 20 milyon ton yük daşıya biləcəkdir.

Beləliklə, «Böyük İpək yolu»nun dəmir yolu ilə bərpa ediləcəyi, Azərbaycan və Türkiyənin bu yolun mərkəzi həlqələrinə çevriləcəyi gün uzaqda deyil. Yol isə Prezident İlham Əliyevin təbirində desək, «həyatdır, inkişafdır, mədəniyyətdir».

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, cənab İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin 5 ili ərzində həllinə çalışdığı ən vacib məsələlərdən biri işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək və Ermənistanın etnik təmizləmə siyasətinin hədəfi olmuş yurddaşlarımızın həyat səviyyəsini yaxşılaşdırmaq, yurd-yuvalarından didərgin salınmış insanları öz atababa torpaqlarına qaytarmaqdır. Başqa sözlə, möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin ən çox diqqətdə saxladığı məsələlərdən biri məhz qaçqın və məcburi köçkünlərin taleyidir.

Bu problemin dinc yolla, beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında həllinə nail olmaq üçün bütün imkanlardan istifadə edən Prezident İlham Əliyev dafələrlə bildirib ki, hələlik sülh potensialı tükənməyibdir. Azərbaycanın işğal altında olan torpaqları sülh yolu ilə azad edilməsə, o zaman başqa vasitələrdən istifadə olunacaq. Elə bu məqsədlə də ölkəmizdə ordu quruculuğu prosesi sürətlə aparılır, hərbi büdcəyə ayrılan xərclər ildən-ilə artır. Əgər 2007-ci ildə hərbi xərclər 1 milyard ABŞ dolları səviyyəsində isə, 2008-ci ildə müvafiq göstərici 1,2-1,3 milyard ABŞ dolları səviyyəsinə qalxacaqdır (3, s.72).

Əvvəl söylədiyimiz fikrə qayıdaraq qeyd edək ki, keçən 5 il ərzində 9 çadır şəhərciyi ləğv edilmiş və qalan 3 şəhərciyin ləğvi isə bu ilin sonuna qədər başa çatdırılacaqdır. Göründüyü kimi, dövlət başçımız məcburi köçkünlərə verdiyi vədi layiqincə yerinə yetirmiş, üstəlik 2004-cü ilin 1 iyul tarixli sərəncamı ilə, «Qaçqınların və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı»nı təsdiq etmişdir. Bütövlükdə isə Prezident İlham Əliyev qaçqınların və məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsi ilə bağlı hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə 13 fərman və sərəncam imzalamış, onların icrası ilə əlaqədar Nazirlər Kabinetinin 47 qərar və sərəncamı, Milli Məclis tərəfindən isə 1 qanun qəbul olunmuşdur.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin siyasi həlli ilə əlaqədar Ermənistan Respublikasının Prezidenti, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələri, xarici ölkə rəhbərləri ilə 100-dən artıq görüş keçirmiş və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün toxunulmazlığı ilə bağlı prinsipial mövqeyinin dəyişməz olduğunu nümayiş etdirmişdir.

Prezidentlik fəaliyyətinin keçən 4 ili ərzində cənab İlham Əliyev təhsil, səhiyyə və idman sahələrinə də xüsusi diqqət və qayğı göstərmişdir.

Ümummilli lider Heydər Əliyev haqlı olaraq təhsili millətin gələcəyi adlandırırdı. Elə bu məqsədlə də ulu öndər 1999-cu il iyunun 15-də «Təhsil sahəsində islahat Proqramı»nı imzaladı. Bununla da müstəqil təhsil sistemində yeni dövrün əsasını qoydu. Cə-

nab İlham Əliyevin 2003-cü ildə prezidentlik fəaliyyətinə başlamasından sonra İslahat Proqramının reallaşması daha da sürətləndi. İlk olaraq latın qrafikası ilə ədəbiyyatların nəşri barədə imzalanmış Prezident sərəncamı məktəblərimizin latın qrafikalı ədəbiyyatlarla təminatında mühüm rol oynadı.

İlham Əliyevin prezidentliyi dövründə məktəblərimizin maddi-texniki bazası daha da möhkəmlənmişdir. Məktəb tikintisi geniş vüsət aldı. Hələ 2003-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin məktəb tikintisi ilə bağlı imzaladığı Dövlət Proqramı, uğurla həyata keçirilməyə başladı. Təkcə 2007-ci ildə dövlət vəsaiti hesabına 200 yeni məktəbin tikilib istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulubdur.

Yeni məktəblərin tikintisi ilə bağlı Heydər Əliyev fondunun xidmətlərini də xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, millət vəkili, YUNESKO və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi altında 2004-cü ildən etibarən fondun «Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb» Proqramı çərçivəsində indiyədək 38 min 190 şagird yerlik 190 məktəb binası tikilib müəllim və şagird kollektivinin ixtiyarına verilmişdir (6).

2004-cü il avqustun 21-də qəbul olunmuş «Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı» Proqramına əsasən, dövlət ümumtəhsil məktəblərinin kompyuter texnikası ilə təchizatı davam edir.

Müəllimlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində də dövlət səviyyəsində mühüm tədbirlər həyata keçirilməkdədir. Müəllimlərin əmək haqqlarının bir neçə dəfə artırılmış, qabaqcıl təhsil işçilərinə Prezident təqaüdləri və fəxri adlar verilmişdir.

Ölkənin həyat səviyyəsini xarakterizə edən və gələcəyini təmin edən əsas göstəricilərdən biri də insanların sağlamlığı və səhiyyənin inkişafıdır. Prezident İlham Əliyev ölkədə səhiyyənin inkişafına, bu sahədə yeni texnologiyaların tətbiqinə xüsusi əhəmiyyət verir. 2005-ci ildən başlayaraq, Azərbaycanın bütün regionlarında müasir standartlara uyğun diaqnostika mərkəzlərinin tikilməsi layihəsi həyata keçirilir və bu işlər cənab İlham Əliyevin şəxsi nəzarətindədir.

Dövlət büdcəsindən səhiyyənin inkişafına ayrılan vəsait ilbəil artır. 2005-ci ildə bu məqsədlər üçün 2004-cü ildəkindən 55 faiz çox vəsait xərclənmişdir. 2006-cı ildə 60 faizdən çox artmışdır. Artım 2007-ci ildə də davam etmişdir.

Azərbaycanda təhsil, səhiyyə ilə yanaşı idmana da qayğı sürətlə artır. Ölkəmizin müxtəlif bölgələrində müasir idman kompleksləri tikilib istifadəyə verilir. 10-dan çox idman kompleksi artıq fəaliyyətdədir. 20-yə qədər idman kompleksi isə tikilməlidir və onların bəzilərinin tikintisinə artıq başlanılmışdır. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın hər bir bölgəsində müasir tipli idman komplekslərinin tikiləcəyini elan etmişdir.

Müasir idman infrastrukturunun yaradılması, idmançılarımızın parlaq qələbələri, beynəlxalq idman federasiyalarının da diqqətini cəlb edir və Azərbaycan ən mötəbər Beynəlxalq yarışların keçirildiyi bir ölkəyə çevrilir.

Cənab İlham Əliyevin prezidentlik fəaliyyətinin 5 ili ərzində daxili siyasətdə qazandığı uğurlar xarici siyasət məsələlərinin və diplomatiyamızın qarşısında duran mühüm vəzifələrin həllində də əsaslı stimullaşdırıcı rol oynamışdır. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev hələ 2006-cı ilin 27 iyul tarixində Xarici İşlər Nazirliyində respublikamızın xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərinin başçıları ilə görüşündə Azərbaycanın xarici siyasəti qarşısında duran əsas istiqamətləri müəyyənləşdirmişdir (5). Azərbaycanın inkişafı, nailiyyətləri barədə dünya birliyini ətraflı məlumatlandıraraq və xaricdəki diasporumuzu, lobbimizi fəallaşdırmaq, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ölkəmizin milli maraqlarına uyğun nizamlanması üçün müasir təbliğat metodları ilə çevik diplomatik iş aparmaq, Avropanın şərq sərhədi olan ölkəmizin sivil

dünyaya, Qərb ailəsinə integrasiyasını daha da intensivləşdirmək, lakin bu prosesdə milli özünəməxsusluğu və dəyərləri qoruyub saxlamaq, bölgədə təhlükəsizliyin və regionun inkişafı naminə əməkdaşlıqda maraqlı olan bütün dövlətlərlə daha geniş münasibətlər qurmaq; Azərbaycana bəzən tətbiq edilən ikili standartları aradan qaldırmaq üçün qabiliyyətli siyasəti davam etdirmək; beynəlxalq terrorizmə və digər transmilli cinayətkarlıqlara qarşı mübarizədə həmişə ön sırada olmaq (5).

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında sadalanan və digər mühüm xarici siyasət vəzifələrinin uğurla həyata keçirilməsi ölkəmizi beynəlxalq rəqabət meydanına deyil, əməkdaşlıq məkanına çevirməkdədir.

Beləliklə, bu yazıda cənab İlham Əliyevin geniş və çoxtərəfli prezidentlik fəaliyyətinin 5 ilinin, bəzi tərəflərinə toxunmağa səy göstərdik. Araşdırma prosesində gəldiyimiz nəticə sadə, birmənalı və ibrətamiz oldu: Azərbaycan siyasi mühitində Prezident İlham Əliyevə rəqabət apara biləcək hər hansı bir siyasətçi yoxdur və belə görünür ki, yaxın gələcəkdə də heç olmayacaq. Bəli bu, inkaredilməz həqiqətdir. Bu qənaətimiz əslində xalqımızın sabahkı, düzgün seçimində olan əminliyə köklənmişdir. Bu Xalqın Prezidentinə olan sonsuz məhəbbətinin bariz nümunəsi, eyni zamanda Prezidentin öz xalqına olan intəhasız qayğısının nəticəsidir.

ƏDƏBİYYAT

1. Abdullayev V. Sülh və sabitlik prezidenti. Bakı, Təhsil, 2004.
2. Avropa Şurası ilə əməkdaşlığın inkişafı Azərbaycanın dünya birliyinə integrasiyasında mühüm əhəmiyyət kəsb edir / «Azərbaycan» qəzeti, Bakı, 4 may 2004-cü il.
3. GUAM-ın Bakıda keçirilən zirvə görüşü onun getdikcə artan beynəlxalq nüfuzuna təsdiqləyir // «Dirçəliş – XXI əsr» jurnalı, 2007, №112-113.
4. Həsənov Ə. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti. Bakı, Azərbaycan, 2005.
5. Mehdiyev R. 2005-ci il parlament seçkiləri: ilkin təhlil (müləhizələr, nəticələr və proqnozlar). Bakı, 2006.
6. Prioritetlər: xarici siyasət. <http://www.president.az>.

САИДА АББАСОВА

ПОЛИТИЧЕСКИЙ КУРС ПРЕЗИДЕНТА ИЛЬХАМА АЛИЕВА

В статье раскрывается ретроспективный дискурс политико-демократического развития Азербайджанской Республики. Автор рассматривает форматы концепта национального развития, базисно заложенные общенациональным лидером Гейдаром Алиевым, которые успешно и последовательно реализует Президент Ильхам Алиев.

SAIDA ABASOVA

POLITICAL COURSE OF PRESIDENT ILHAM ALIYEV

In the article there is revealed retrospective review of political-democratic development of Azerbaijan Republic. The author examines forms of national development conception, basically laid by the national leader Heydar Aliyev, which is being successfully and consequently realized by the President Ilham Aliyev.

Rəyçilər: dos. Ə. Cavadov, t.e.d. İ. X. Zeynalov.

BDU-nun «Azərbaycan dili və metodikası» kafedrasının 05 aprel 2009-cu il tarixli iclasının qərarı ilə çapa məsləhət görülmüşdür (protokol №06).